

Marek Wróbel

Płoski, gm. Wąsosz, woj. leszczyńskie,
st. 3

Informator Archeologiczny : badania 22, 62-63

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Obltn. gm. Maciejowice, woj. siedleckie, st. 5 - patrz okres wpływów rzymskich.
 Odry, gm. Chojnice, woj. bydgoskie, st. 2 - patrz neolit.

**Opalino, gm. Gniewino,
 woj. gdańskie,
 st. 20**

**PP Pracownice Konserwacji Zabytków
 Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska Oddział w Gdańsku**

Badania prowadził mgr Zbigniew Żurawski. Finansowała Elektrownia Jądrowa "Żarnowiec" w budowie. Pierwszy sezon badań. Osada kultury pomorskiej.

Stanowisko położone jest w górnej partii stożka napływowego uformowanego z rozcięcia erozyjnego zachodniej krawędzi Rynny Żarnowieckiej, na grzbiecie nieznacznego wybrzuszenia łagodnie opadającego w kierunku południowo-wschodnim w stronę bezimiennego ciekłu, dopływu rzeki Piaśnicy.

Badania ratownicze podjęto na skutek zagrożenia zniszczeniem pracami ziemnymi prowadzonymi podczas budowy zespołu osłonowych stacji 4 x 100 oraz wsi Opalino. Łącznie w dwóch wykopach odsłonięto 900 m² północnej, wyżej położonej części osady. Zarejestrowano ponad 60 obiektów archeologicznych, wśród których wyróżniono Jamy, paleniska, dołki postu-powe - pozostałości konstrukcji ziemnych itp. Materiał ruchomy stanowią głównie dość liczne fragmenty naczyń glinianych. Na szczególne podkreślenie zasługuje odkrycie dwóch sztabek brązu, jakie natrafiono w strople jednego z obiektów. Znaleździś to pozostałe w ścisłym związku z lokalizowanym w Rynnie Żarnowieckiej ośrodkiem metalurgii brązu.

Materiały oraz dokumentacja z badań znajdują się w archiwum PAK PP PKZ Oddział Gdańsk.
Badania będą kontynuowane.

**Płoski, gm. Wąsosz,
 woj. leszczyńskie,
 st. 3**

Wojewódzki Ośrodek Archeologiczno-Konserwatorski w Lesznie

Badania prowadzili mgr Marek Wróbel. Finansował WOA-K w Lesznie. Pierwszy sezon badań. Ślad osadnictwa mezolitycznego, osada z Ha D - środkowego okresu lateńskiego, osada kultury przeworskiej z późnego okresu lateńskiego, ślad osadnictwa wczesnośredniowiecznego (faza E).

Stanowisko położone jest w dolinie Baryczy, na pograniczu Pradoliny Głogowskiej i Kotliny Żmigrodzkiej, na terenie nadzalewowej i kulminacji niewielkiego wzniesienia, ok. 500 m na zachód od ujścia Łachy, lewego dopływu Baryczy; powierzchnia stanowiska ok. 5 ha. Pokrywą glebową tworzą: gleba pochodzenia torfowo-bagiennego w północnej partii stanowiska oraz spłaszczona bielca w pozostałej części. Stanowisko eksponowane jest w kierunku N, NW, NE. Prace terenowe mające charakter badań rozpoznawczych prowadzono we wschodnio-południowej partii stanowiska. Zbadano 100 m² powierzchni. Odsłonięto 32 obiekty: 21 z okresu halsztackiego D-środkowego latenu, 4 z środkowego latenu-późnego okresu lateńskiego, 4 z późnego okresu lateńskiego, chronologii 3 obiektów nieokreślono. Pozostałości osadnictwa mezolitycznego lokalizowano wyłącznie na złożu wtórnym (w warstwie oraz w obiektach). W zbiorze znalezisk krzemieniowych (20 przedmiotów) wyróżniono: rdzenie, odłupki, wiórki mikrołuskany, trapez równoramienne, skrobacz. Wśród obiektów kultury łużyckiej (?) z Ha D/laten-śr. laten wyróżniono: 1 półziemiankę, 3 paleniska, w tym 2 o konstrukcji kamiennej, 6 jam o bliżej nieokreślonej funkcji, 11 dołów postu-powych. Ceramika z obiektów w większości rozdrobniła. Licznie reprezentowane są fr. naczyń chropowatych, zdobionych listwą plastyczną, dołkami paznokciowymi (między innymi) placki gliniane. Na uwagę zasługuje fr. naczynia inkrustowanego białą masą. Łącznie z tego okresu odkryto ok. 2300 fr. naczyń. Wśród przedmiotów wyodrębnionych należy wymienić brązową szpilę długości 21,5 cm, zdobioną przy wierzchołku poziomymi i ukośnymi nacięciami (występuje w zespołach z V EB-IIa D). Nieznaczna ilość ceramiki, kości zwierzęcych, węgli drzewnych, polepy w większości obiektów. Podrzedną (?) ich funkcję pozwala sądzić, że odsłonięto peryferyjną (?), nieintensywnie użytkowaną partię osady (?). Na przełom środkowy laten-późny laten datowane są 4 obiekty: 1 jama gospodarcza?, 3 dołki postu-powe. W obiektach tych wyodrębniono ceramikę niespójną stylistycznie (o cechach środkowolateńskich i późnolateńskich). Obiekt określony jako jama gospodarcza tworzyła niekawatę zagłębiona konstrukcja kamienna, na której obrzeżu odsłonięto, koncentrycznie układające się dołki postu-powe. Wśród obiektów kultury przeworskiej datowanych na późny okres lateński odkryto pozostałości: półziemianki(?), jamy odpadkowej(?), kotłinki dymarskiej, dołka postu-powego. Z osadnictwem kultury przeworskiej łączonych jest ponadto kilkadziesiąt fr. naczyń (o cechach PL) oraz fr. żuźla żelazistego pochodzącego z rozbitych kłoców dymarskich. Niewielka ilość obiektów, ceramiki 9100 fr.), kości zwierzęcych,

sugeruje, że odsłonięto marginalną (?) część osady hutniczej, ewentualnie obszar znajdujący się między dwoma sąsiadującymi ze sobą plecowiskami. Na złożu wtórnym (w warstwie I obiektach kultur łużyckiej i przeworskiej) odkryto kilkadziesiąt fr. naczyń z fazy wczesnego średniowiecza.

Materiały z badań przechowywane są w archiwum WGA-K-u w Trzebnicach pod Leszmem. W celu pełniejszego rozpoznania osady, głównie kultury przeworskiej, badania będą kontynuowane.

Podegrodzie,
woj. nowosądeckie,
st. 9

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Archeologii

Badania prowadziła dr Renata Madyda-Legutko. Finansował WKZ w Nowym Sączu. Czwarty sezon badań. Osada kultury puchowskiej, ślady osadnictwa późnorzymskiego i wczesnośredniowiecznego.

Przebadano obszar 2 arów lokalizując kilka obiektów osadowych. Spośród odsłoniętych obiektów kultury puchowskiej wyróżnia się jama (obiekt 28) o kształcie w górnych partiach zbliżonym do prostokąta, wymiarach 230 cm x 120 cm. Część przydenną obiektu stanowiły dwie oddzielone od siebie kolisty jamy o prostym dnie. W górnych partiach wypełniska odkryto łyżkę odlewniczą i fragmenty ceramiki. Na północ od obiektu 28 zlokalizowano kolistą jamę o średnicy 140 cm (obiekt 27) zawierającą fragmenty grubościennych naczyń oraz dużą ilość polepy tworzącą niekawałatą zwartą bryłę średnicy 90 cm. Nad tym obiektem i w jego sąsiedztwie odkryto m. in. fragmenty tygli ceramicznych oraz żuźle. Opodal obiektów 27 i 28 zlokalizowano jamy postępowe, które pierwotnie prawdopodobnie tworzyły ich zadaszanie.

Z wykopu oprócz obiektów i ceramiki, którą można łączyć z kulturą puchowską młodszego okresu przedrzymskiego i wczesnej fazy okresu rzymskiego, natrafiono na ceramikę późnorzymską wykonaną przy użyciu koła garncarskiego.

Na szczególną uwagę zasługuje odsłonięte w tym roku kolisty palenisko (obiekt 26) o średnicy 180 cm, w którego górnych partiach wypełniska odkryto fragmenty kilku naczyń należących do najstarszej fazy kultury wczesnosłowiańskiej, tzw. typu praskiego.

Materiały przechowywane są w zbiorach Instytutu Archeologii UJ.

Badania będą kontynuowane.

Podrzecze, woj. leszczyńskie, st. 3 - patrz okres wpływów rzymskich.

Poganice, gm. Potęgowo, woj. słupeńskie, st. 4 - patrz neolit.

Przedmość, gm. Praszka,
woj. częstochowskie,
st. 1

Muzeum Okręgowe w Częstochowie

Badania prowadziła mgr Iwona Młodkowska. Finansował WKZ w Częstochowie. Pierwszy sezon badań. Osada kultury przeworskiej z okresu późnolateńskiego, ślady osadnictwa z wczesnego średniowiecza.

Stanowisko położone jest na cyplu po prawej stronie Prosnicy, ok. 1 km na zachód od wsi Śmiałki, leżącej przy drodze z Praszki do Wielunia.

Badania miały charakter sondażowy. Złożono 3 wykopy o łącznej powierzchni 75 m², w północno-zachodniej części cypla, w miejscu najintensywniejszego występowania materiału zabytkowego. Stanowisko w wyniku wieloletniej, głębokiej orki uległo silnej destrukcji. Na głębokości 30-50 cm natrafiono na dolne partie 12 obiektów: 6 jam i 6 dołków postępowych. Jamy słabo wyróżniały się z otoczenia i zawierały małą ilość silnie zniszczonego materiału zabytkowego, datowanego na późny okres lateński. W warstwie ornej znaleziono bardzo dużą ilość ułamków ceramiki, grudki polepy, żuźle żelazne, klucz i nóż żelazny ze śladami patyny ogniowej oraz wiele fragmentów spalonych szczątków ludzkich.

Wśród ułamków ceramiki zdecydowaną większość stanowiły materiały datowane na późny okres lateński. Pozostała część ceramiki pochodzi z okresu wczesnośredniowiecznego. Natomiast klucz i nóż żelazny datowane na późny okres wpływów rzymskich, wydają się być wraz ze spalonymi szczątkami kostnymi materiałem nasuniętym w trakcie orki na teren osady, ze znajdującego się w bliskim sąsiedztwie zniszczonego cmentarzyska.

Materiały po opracowaniu zostaną przekazane do Muzeum w Praszce.

Planuje się przeprowadzenie na stanowisku dalszych badań sondażowych w celu uchwycenia zasięgu osady i cmentarzyska.

Pyrzyce-Trojany, woj. ciechanowskie - patrz okres wpływów rzymskich.